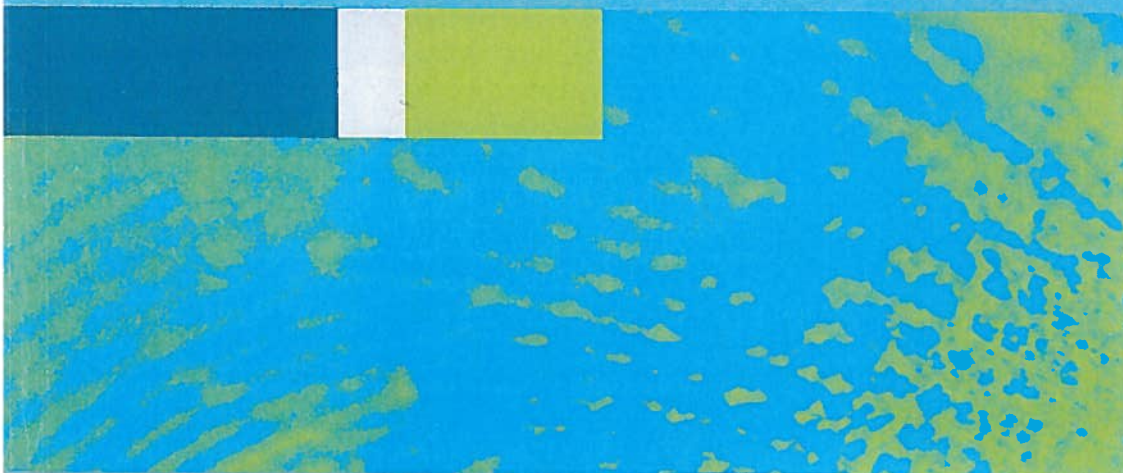

Goud in Veiligheid

Eindevaluatie

Eindevaluatie

Goud in Veiligheid

Projectgroep aanpak juweliersbranche

Mei 2006

Eindevaluatie Goud in Veiligheid

Inleiding

Minister Donner van Justitie stelde in november 2002 de tijdelijke Commissie Veiligheid Juweliersbranche in. De commissie, onder leiding van de heer Zonneville, burgemeester van Leiderdorp, had als taak oplossingen te bedenken om de aanpak van criminaliteit in deze branche te verbeteren. Deze commissie ging in januari 2003 van start. Zij heeft op pragmatische wijze gezocht naar oplossingen voor de gesignaleerde problemen en heeft zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij bestaand beleid. Op 14 april 2003 heeft de commissie het advies, bestaande uit 15 aanbevelingen, aan de Ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) aangeboden. Minister Donner heeft toegezegd dat het advies van de commissie uitgevoerd zal worden.

Deze eindevaluatie bevat een overzicht van de ontwikkelingen in en om de aanpak van de veiligheid in de juweliersbranche sinds het verschijnen van het advies van de commissie. Vervolgens volgt een aantal conclusies over de werkwijze van de commissie en de bereikte resultaten. Ten slotte wordt per advies aangegeven welke activiteiten er zijn ondernomen, welke resultaten er zijn behaald en welke activiteiten eventueel nog ondernomen moeten worden en wiens verantwoordelijkheid dit betreft.

Ontwikkelingen

Sinds april 2003 zijn er veel activiteiten in gang gezet en afgerond. Naast de ontwikkelingen op het terrein van de aanpak van de onveiligheid in de juweliersbranche, zijn nog andere initiatieven relevant.

- Op 20 januari 2003 hebben drie ministeries (Justitie, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Economische Zaken) en de detailhandel 20 afspraken gemaakt over de gezamenlijke aanpak van winkelcriminaliteit. Voor diverse aspecten die bij de juweliersproblematiek een rol spelen, zijn in de 20 afspraken maatregelen opgenomen. Het aanstellen van een landelijk overvalcoördinator is daar een voorbeeld van.
- Onder de vlag van het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing hebben vertegenwoordigers van de overheid en het bedrijfsleven ¹⁾ in januari 2004 het Actieplan Veilig Ondernemen (AVO) ondertekend. Dit actieplan omvat 10 projecten, waaronder de uitvoering van het advies van de Commissie Veiligheid Juweliersbranche en de 20 afspraken met de detailhandel om de totale criminaliteit tegen het bedrijfsleven in 2008 met 20 - 25% terug te dringen.
- Inmiddels is er een vervolg op het AVO, namelijk het AVO 2. Dit is op 12 mei 2005 ondertekend door de betrokken partners. Naast de zes partners van deel 1 hebben ook de Raad van Hoofdcommissarissen en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) deel 2 ondertekend. Bij de uitvoering van deel 1 zijn ze al actief betrokken.
- Op 1 juli 2004 is het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) van start gegaan. Dit centrum is opgericht door onder anderen de Ministeries van Justitie en BZK en het bedrijfsleven. Het centrum is een uitvoerend orgaan voor de departementen op het gebied van criminaliteitspreventie en veiligheid. Op het gebied van voorlichting en communicatie heeft het centrum een duidelijke rol. Meer informatie over het CCV en zijn activiteiten is te vinden op www.hetccv.nl.
- Op 8 november 2005 is het convenant winkelcriminaliteit ondertekend door de ministers van Justitie en BZK, de staatssecretaris van EZ en de beide co-voorzitters van het Platform Detailhandel Nederland.

---

¹⁾ Het betreft de Ministers van Justitie en van BZK, de staatssecretaris van EZ en de voorzitters van VNO-NCW, het Verbond van Verzekeraars en MKB Nederland.

Gevolgen

Sinds 2003 is een daling zichtbaar van het aantal overvallen in de juweliersbranche. In 2002 betrof het nog 72 overvallen en in 2003 is het gedaald naar 40 overvallen. In 2004 werden 29 overvallen op juweliers geregistreerd en in 2005 waren dat er nog 21. Met het uitvoeren van het advies is er bij de juweliers zelf een groter risicobewustzijn gegroeid ten aanzien van de extra mogelijkheden om preventieve maatregelen te nemen. De politie heeft op het niveau van de Bovenregionale Recherche teams extra aandacht gegeven aan de opsporing van overvallers, hetgeen tot aantoonbaar succes heeft geleid.

Conclusie

De commissie is in januari 2003 van start gegaan en heeft op pragmatische wijze gezocht naar oplossingen voor de gesignaleerde problemen. Daarbij heeft zij zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij bestaand beleid. De aanbevelingen uit het rapport 'Goud in Veiligheid' zijn alle uitgevoerd. Tot op heden heeft dat zeer positieve resultaten opgeleverd. De inspanningen van betrokken partijen zijn een belangrijke factor geweest in het terugdringen van criminaliteit. Zo is het aantal overvallen op juweliers teruggelopen van 75 in 2002 tot 21 in 2005. Het aantal ramkraken liep op een nog spectaculairdere wijze terug.

De genoemde activiteiten hebben ertoe geleid dat er goede contacten zijn opgebouwd tussen koepelorganisaties, de politiek en de overheid. Niet alleen op nationaal maar ook op lokaal niveau. Ook de publiciteit rond het onderwerp 'veiligheid juweliersbranche' heeft de branche in een ander, positiever daglicht gezet. Als de woorden 'preventie' en 'detailhandel' in één zin genoemd worden, denkt men automatisch aan deze branche.

Door de combinatie van een economische recessie en een sterke daling van het aantal overvallen op juwelierszaken dreigt beveiliging niet meer de eerste prioriteit van de Nederlandse juweliers te houden. Alertheid blijft geboden en het huidige niveau van beveiliging moet minimaal gehandhaafd blijven en waar mogelijk nog verder worden verhoogd.

De situatie op het gebied van veiligheid in de juweliersbranche is de afgelopen jaren sterk verbeterd, maar alle betrokken partijen zullen alert moeten blijven om ook in de toekomst adequaat te kunnen reageren op nieuwe vormen van criminaliteit die zich zullen ontwikkelen.

Resultaten

Aanbeveling 1: Het ministerie van BZK en de VNG moeten de boodschap “Veiligheidsaspect moet zwaar wegen bij de beoordeling van een vergunningaanvraag van een juwelier voor een op veiligheid gerichte bouwkundige maatregel” nadrukkelijk uitdragen, inclusief best practices.

- De minister van BZK heeft een brief aan de gemeenten gestuurd op 18 augustus 2003. In de brief wijst hij de gemeenten op de aan hen gerichte aanbevelingen van de Commissie. Het betreft bijvoorbeeld het verlenen van een vergunning voor het plaatsen van rampalen. Gemeenten wordt verzocht om bij het verlenen van de vergunning extra aandacht te besteden aan het veiligheidsaspect.
- Het ministerie van BZK heeft in juni 2004 de brochure Wegwijzer Winkelcriminaliteit uitgebracht voor ondernemers en lokale overheid met duidelijke antwoorden op veelvoorkomende vragen op het gebied van criminaliteitspreventie. Een aantal vragen van juweliers zijn in het bijzonder meegenomen. Het gaat hierbij om aanbeveling 1, 4 en 7. Exemplaren van de brochure zijn op te vragen bij het CCV (www.hetccv.nl). De Wegwijzer wordt herzien in het derde kwartaal van 2006.
- Op 14 april 2004 is een brief van de minister van Justitie, mede namens de ministeries van EZ en BZK, verzonden aan alle belanghebbenden in de aanpak van winkelcriminaliteit, waaronder alle individuele gemeenten, in het kader van de uitvoering van de 20 afspraken met de detailhandel. In deze brief is aangegeven welke activiteiten in het kader van de aanpak van winkelcriminaliteit zijn ondernomen en welke resultaten zijn behaald. Hierbij is specifiek aandacht gevraagd voor de problematiek met de vergunningverlening zoals opgenomen in het advies. In de praktijk blijkt dat ook andere winkels, zoals drogisterijen en belwinkels dezelfde problemen hebben met het aanvragen van vergunningen.

De voorlichting aan gemeenten vraagt doorlopend aandacht. In de afgelopen periode is er op verschillende momenten aandacht voor gevraagd. Sinds het verschijnen van het advies heeft de Federatie Goud en Zilver positieve geluiden vernomen over een aantal gemeenten, maar in sommige andere gemeenten is weinig veranderd. Het is desalniettemin van belang dat ondernemers bij bouwkundige preventieve maatregelen bij de betreffende gemeente een vergunning aanvragen. Het moet duidelijk zijn dat het plaatsen zonder een vergunning – omdat men toch geen toestemming krijgt – niet de juiste weg is. De gemeente moet met goede redenen kunnen onderbouwen waarom bepaalde bouwkundige maatregelen niet gewenst zijn.

Het CCV kan hierbij een aanjagende rol vervullen. Het centrum kan bijvoorbeeld een bijeenkomst voor gemeentelijke coördinatoren van integrale veiligheid organiseren waarbij dit onderwerp specifiek aan de orde wordt gesteld. Gemeenten krijgen hierbij dan de mogelijkheid om bepaalde onmogelijkheden ten aanzien van deze vergunningen te bespreken en ‘good practices’ te bekijken.

Aanbeveling 2: Gemeenten geven in de veiligheidsanalyse voor het lokale veiligheidsbeleid aandacht aan objecten met een hoog risico, zoals juweliers.

In zijn brief van 14 april 2004 aan de gemeenten heeft de minister van Justitie gewezen op het belang van een veiligheidsanalyse. Uiteindelijk behoren gemeenten echter zelf een eigen afweging te maken ten aanzien van plannen en vergunningen. Het Rijk kan slechts expliciet aandacht vragen voor veiligheidsproblemen opdat gemeenten hierin hun afweging nadrukkelijker aandacht aan besteden.

Aanbeveling 3: Het proces van adequate vergunningverlening voor juweliers opnemen als project in het programma ‘beter bestuur voor burger en bedrijf’.

Dit programma is door het huidige kabinet niet in dezelfde vorm overgenomen, maar het is geïntegreerd in het nieuwe “Programma Andere Overheid” (PAO). Het doel hiervan is onder meer een betere organisatie van de overheid te bewerkstelligen en de mogelijkheden van dienstverlening aan de burgers te optimaliseren.

Daarnaast zijn diverse activiteiten in gang gezet om de vergunningverlening soepeler te laten verlopen. Zo heeft de Federatie Goud en Zilver een standaardvergunningaanvraag voor bouwkundige maatregelen ontwikkeld.

Aanbeveling 4: Het verbeteren van de bekendheid met de mogelijkheden van cameratoezicht, met name gericht op de omgeving van een winkelpand.

- In juni 2004 is de brochure Wegwijzer Winkelcriminaliteit (waarin dit onderwerp ook is opgenomen) gepubliceerd. De mogelijkheden van cameratoezicht is hierin een van de onderwerpen.

- In januari 2004 is in het vakblad Edelmetaal een artikel opgenomen over de mogelijkheden van camera-toezicht.
- In oktober 2004 is in de Nieuwsbrief Beveiliging van de Federatie Goud en Zilver aandacht besteed aan cameratoezicht en is tevens bovengenoemde brochure meegestuurd. De nieuwsbrief wordt naar alle aangesloten bedrijven gestuurd.
Evenals bij aanbeveling 1 betreft het hier een communicatietraject dat als doorlopend beschouwd moet worden.

Aanbeveling 5: Iedere juwelierszaak moet – gezien het veiligheidsrisico – een veiligheidsplan opstellen. De Federatie Goud en Zilver ondersteunt juweliers hiermee door het aanbieden van een model voor een veiligheidsplan- en analyse.

In samenwerking met het Hoofdbedrijfschap Detailhandel (HBD) en de brancheorganisatie van videotheken is er een veiligheidsscan gemaakt. De digitale versie daarvan werd in oktober 2004 toegankelijk via de website van het HBD (www.stopwinkelcriminaliteit.nl) en in december 2004 via de website van de Federatie Goud en Zilver voor al haar leden. De scan bestaat uit een vragenlijst, die de juwelier/goudsmid dient in te vullen. Het betreft vragen (en maatregelen) op het gebied van overvallen, inbraken, winkeldiefstal, ramkraken, overlastsituaties, interne criminaliteit, vandalisme, calamiteiten en gijzeling/afpersing. Op basis van de gegeven antwoorden verschijnt een advies met te nemen maatregelen. Dit vormt de basis voor het veiligheidsplan van de juwelier.

Inmiddels heeft de Arbodienst een digitale branche RI&E (risico-inventarisatie en -evaluatie) ontwikkeld waarin als verplichting is opgenomen de veiligheidsscan uit te voeren. Naar verwachting zullen vrijwel alle ondernemers de branche RI&E uitvoeren. De Federatie zal tevens via nieuwsbrieven, het vakblad en bijeenkomsten haar leden motiveren om de scan te doen.

Aanbeveling 6: Gemeenten aansporen tot het aanstellen van een ambtenaar die als aanspreekpunt en coördinator van veiligheidsvraagstukken voor het bedrijfsleven geldt.

Zie hiervoor de communicatieactiviteiten zoals deze zijn ondernomen ten aanzien van aanbeveling 1.

Aanbeveling 7: Het verbeteren van de veiligheid van het transport in de goud- en zilverbranche, met name voor vertegenwoordigers. Voorlichting geven aan de juweliers over hoe om te gaan met een aanvraag voor een parkeervergunning.

Naar aanleiding van een overleg tussen de beveiligingscommissie van de Federatie Goud en Zilver en de Vereniging Industrie en Groothandel in Sieraden, horloges en aanverwante artikelen (Vigros) is de (on)mogelijkheid van het parkeren voor de deur bij de juwelier meegenomen in het verzoek aan gemeenten om soepel om te gaan met vergunning- en ontheffingsaanvragen in deze branche. Bovendien heeft de Federatie Goud en Zilver een modelaanvraag voor een parkeervergunning opgesteld, die alle leden kunnen gebruiken. De leden zijn hiervan door middel van de Nieuwsbrief van de Nederlandse Juweliersunie (NJU) en de Nieuwsbrief Beveiliging op de hoogte gebracht. Daarnaast heeft een geselecteerde groep juweliers uit het topsegment en de juweliers die er al specifiek om gevraagd hadden de modelaanvraag opgestuurd gekregen.

Ten aanzien van de beveiliging van de auto's en van de woonomgeving van vertegenwoordigers stellen de verzekeraarsmaatschappijen verscheidene eisen. Op basis daarvan beveelt de Federatie Goud en Zilver haar leden aan de volgende maatregelen over te nemen: stalen compartiment, vertragingsmechanisme, extra alarm en een "EHBO"-pakket in de kofferruimte met een zaklantaarn, spuitbus, een sleutel om de kofferruimte van binnenuit te openen en een mobiele telefoon. Vijfdeurs-auto's dienen te worden voorzien van een speciale kooiconstructie en de medewerkers van garagebedrijven mogen geen toegang hebben tot de kofferruimte. Daarnaast wordt aan vertegenwoordigers geadviseerd om privé-gegevens en gegevens van klanten gescheiden te houden van de voorraadkoffer.

Aanbeveling 8: Stimuleren van juweliers om toepassing van het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) na te streven in de winkelgebieden waar ze gevestigd zijn.

Het ministerie van Justitie heeft van 2002 tot en met 2004 met de Stimuleringsregeling Criminaliteitspreventie een subsidiemogelijkheid voor KVO-projecten in winkelgebieden en bedrijventerreinen gecreëerd. Vanaf 2005

is het mogelijk om via het Hoofdbedrijfschap Detailhandel gratis projectbegeleiding met betrekking tot het KVO te krijgen.

De Federatie Goud en Zilver verspreidt een informatieve folder over het KVO onder juweliërs. In het vakblad van de branche is ook aandacht besteed aan de mogelijkheden van het keurmerk (Edelmetaal van november 2003 en juli 2004). Inmiddels is het keurmerk al aan een groot aantal winkelgebieden afgegeven. Juweliërs nemen actief deel aan deze projecten.

Aanbeveling 9: De suggesties uit het veiligheidsprogramma gericht op het bemoeilijken van heling aanvullen met diefstal van gestolen horloges/juwelen.

Bij de activiteiten uit het veiligheidsprogramma gericht op het beveiligen van diefstalgevoelige producten ook de juweliërs betrekken.

Deze aanbeveling is opgenomen in het eerder genoemde Actieplan Veilig Ondernemen in het project Beveiliging diefstalgevoelige producten. Inmiddels is gebleken dat de producenten van de dure Zwitserse merkhorloges niet mee willen werken aan bijvoorbeeld het plaatsen van chips in de horloges.

Het landelijk overvallen registratie systeem (LORS) is aangevuld met de registratie van ramkraken en buit. Op het Politie Kennisnet is een website in ontwikkeling waarop (gestolen) sieraden en horloges herkend kunnen worden. De Federatie Goud en Zilver zal die database mede voeden met gegevens zoals kastnummers van gestolen horloges. Daarnaast maakt de Federatie een website, waarop deze informatie ook beschikbaar wordt voor taxateurs en reparateurs.

Aanbeveling 10: Ontwikkelen van een beveiligingsstrategie voor de goud- en zilverbranche in overleg met verzekeraars.

Er is een strategiebepaling opgesteld aan de hand waarvan de FGZ haar strategie om de veiligheid van juweliërs te vergroten zal ontwikkelen.

Aanbeveling 11: De Federatie Goud en Zilver stelt de informatie uit het incidentenmeldsysteem van de branche beschikbaar aan de politie voor nadere analyse.

De FGZ is een samenwerking gestart met de Dienst Nationale Recherche Informatie van de KLPD. Deze dienst verspreidt de informatie naar de regio's.

De politie en de Federatie zijn tevreden over de samenwerking en de resultaten.

Aanbeveling 12: Stimuleren dat de Raad van Hoofdcommissarissen zich committeert aan een duidelijke structuur in de regiokorpsen voor de aanpak van overvalcriminaliteit en zorgdraagt voor de implementatie van deze structuur.

De Raad van Hoofdcommissarissen stuurt de landelijk overvalcoördinator aan. De Federatie Goud en Zilver heeft frequent en goed contact met de landelijk overvalcoördinator. Hij is hét aanspreekpunt voor het bedrijfsleven, met name de brancheorganisaties. Bij vragen of problemen op het gebied van overvalproblematiek is hij goed benaderbaar en komt met snelle en praktische adviezen.

Aanbeveling 13: De problematiek van zware overvallen en, naar gelang de ernst en aard, ramkraken met regelmaat op de agenda van de lokale en regionale driehoek zetten.

Bij brief van de minister van BZK d.d. 17 september 2003 is deze aanbeveling voorgelegd aan de korpschefs. Deze brief is in afschrift gestuurd aan de korpsbeheerders. Daarnaast is deze aanbeveling bij brief van de minister van BZK d.d. 18 augustus 2003 voorgelegd aan de burgemeesters van de gemeenten in Nederland. Deze activiteiten sluiten aan bij die van aanbeveling 1.

Aanbeveling 14: Het zorgdragen door het ministerie van Justitie, in overleg met Slachtofferhulp Nederland en de Federatie, voor de jaarlijkse bijscholing van het slachtofferhulpteam van de branche.

Op 8 november 2004 heeft een nascholingsdag plaatsgevonden voor de leden van het Slachtofferhulpteam van de Federatie Goud en Zilver. Hiervoor heeft het ministerie van Justitie een eenmalige subsidie toegekend.

Aanbeveling 15: Twee jaar na de uitvoering van het advies evalueren.

Dit heeft plaatsgevonden door middel van onderhavige evaluevaluatie.

